

Τόμοι τῆς «Ἐστίας» καὶ παλαιὰ φύλλα αὐτῆς πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ ἐπομένως οἱ βουλομένοι νὰ ἔχωσιν ἀπ' ἀρχῆς τὸ δημοσιεύμενον μυθιστόρημα δύνανται νὰ προμηθεύωσι πάντα τὰ προηγούμενα φύλλα, ἐν οἷς περιέχεται ἡ μετάφρασις, ἀντὶ λεπτῶν 25 ἑκαστον.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιστήμη, Καλλιτεχνία.

— Ἐν Ῥώμῃ ἀπὸ τινων ἐβδομάδων ἤρξατο εὐρεῖα ἀνασκαφὴ ἐπὶ τοῦ χώρου, ἔνθα ἔκειτο ἡ Ἀγορὰ τῶν Ῥωμαίων, ἀρχαῖος Φόρος, ἥδη δὲ σπουδαία ἀποτελέσματα ἐπετεύχθησαν. Ἐφ' ὅσον προβαίνει ἡ ἀνασκαφὴ τὰ εἴρεπια τοῦ σπουδαιωτάτου μέρους τῆς ἀρχαίας τοῦ κόσμου μητροπόλεως ἀναφαίνονται ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ. Ἐπὶ τοὺς σημερινούς κήπους Farnese, μέχρι τῶν ὁπίων εἶχε φθάσει ἡ ἀνασκαφὴ, ἐβάνθησαν εὐρέα οἰκοδομήματα καὶ σειρά κτισμάτων κάλλιστα διατηρουμένων, ὑπὲρ τὰ ὅποια ἀνοψοῦνται γιγάντια τὰ εἴρεπια τῶν ἀνακτόρων τοῦ Καλλιγούλα. Θωμαστὴ δ' ἔσται ἡ θέα τῶν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Καπιτωλίου μνημείων, ὅταν μετὰ τινος ἡμέρας διὰ τῆς προχωρούσης ἀνασκαφῆς ἀρθῇ τὸ ἐπίχρωμα τὸ συνεχόμενον μετὰ τὴν ἀψίδα τοῦ Σεπτιμίου Σεθέρου.

— Τὸ ἐν Γενεύῃ συγκροτηθὲν συνέδριον τῆς ὑγιεινῆς πρακτικῶν τῆς ἐργασίας του, ὥρισεν ὡς τόπον τῆς προσεχοῦς αὐτοῦ συνόδου τὴν Χάγγην, πρωτεύουσαν τῆς Ὀλλανδίας.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἀποράσεων τὸ Συνέδριον διεμαρτυρήθη διὰ στόματος ἐνὸς τῶν ῥητόρων αὐτοῦ κατὰ τοῦ τρόπου τοῦ γράφειν, τοῦ ἀπαιτουμένου κλίσιν τοῦ σώματος πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἐπομένως ἐπισύροντος ὄλον τὸ βῆρος πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, συνιστᾷ δ' ἀντ' αὐτοῦ τὴν ἐν εὐθείᾳ στάσει γραφῆν, καίχζον τὴν ἀπάντησιν, ἣν διδάσκαλός τις ἔδωκε πρὸς μητέρα δυσχεραίνουσαν διὰ τὴν θέσιν ἣν ἐλάμβανε τὸ τέκνον τῆς ὅταν ἔγραφε :

— Τὰ παιδιὰ ἔρχονται ἐὼς νὰ μάθωσι πῶς νὰ γράφωσι καὶ ὅχι πῶς νὰ στέκονται καλά.

Ἀπεδείχθη ὅτι εἰς σχολείων τὴ ἐπὶ 20 μαθητῶν, οἱ 15 εἶχον πάλαι κύρτωσιν τοῦ σώματος ἕνεκα τοῦ τρόπου τούτου τοῦ γράφειν.

— Ἡ πρὸ πολλοῦ ὑπάρχουσα ἰδέα τῆς ἐνώσεως τῆς Βορείου μετὰ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης διὰ διώρυγος βραίνει ὁσονούπου πρὸς πραγματοποίησιν. Τῆς γερμανικῆς Κυβερνήσεως μὴ θελοῦσης νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, ἀνέλαβε τοῦτο ἀγγλικὴ τις Ἐταιρεία.

— Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα τῶν σιδηροδρόμων», ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς ἀστριακοὺς σιδηροδρόμους ὑπηρετουσῶν γυναικῶν ἐπολλαπλασιάσθη τοσοῦτον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὥστε νῦν ὑπερβαίνει τὰς 5000, ἐνῶ κατὰ τὸ 1875 αἱ ἐργάτιδες συνεποσούντο μόλις εἰς 1500.

— Ἐν τῇ ἰσπανικῇ πόλει Βαλεντία τῆς Ἀνδαλουσίας ἀνεκαλύφθη ἐπ' ἐσχάτων ἀντίτυπον τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ «Δὸν Κιχώτ» τοῦ ἀριτοποργήματος τοῦ Κερβαντῆς, φέρων ἰδιοχειροῦς σημειώσεις καὶ διορθώσεις τοῦ περιωνόμου συγγραφέως.

— Ὁ διάσημος Γάλλος αἰγυπτολόγος Maspero, διευθυντῆς τοῦ ἐν Κάιρῳ αἰγυπτιακοῦ μουσείου, φυγὼν ἐκείθεν ἕνεκα τῶν τελευταίων συμβάντων, ἐπανέρχεται εἰς τὴν θέσιν του. Κατὰ τὴν ἐν Γαλλίᾳ διατριβὴν του ἀνέγνω ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν ἐκθεσιν περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ὑπ' αὐτοῦ γενομένων ἔρευνῶν, ἐν ᾗ ἀνέφερεν ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ἀνεκάλυψεν ἐν Θήβαις τὸν τάφον τῆς βασιλείσσης Νιτώκριδος τῆς 26 δυναστείας, ἣς τὸν σαρκοφάγον οἶλε μεταφέρει εἰς τὸ μουσεῖον.

— Πρὸ τριῶν ἡδὴ μηνῶν, ἤρξατο ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἀνακαίπτουσα ἐν Ἐλευσίνῃ, διὰ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Δ. Φιλίππου, ἀφ' οὗ ἱκανὸς χώρος τοῦ ἱεροῦ

περιβόλου δαπάναις τοῦ δημοσίου ταμείου ἠλευθερώθη ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ οἰκίσκων τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐξαχόμενα τῆς τριμηνῆς ἀνασκαφῆς δὲν εἶνε ἀνάξια λόγου. Ἰκανὸν μέρος τῆς μεσημβρινῆς καὶ ὀδύκλιτρος σχεδὸν ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τῶν λειψάνων τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης (τοῦ Μεγάρου) πρόκεινται τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν ἐπισκεπτομένων τὰς ἀνασκαφὰς κατὰ δὲ τὰ βορειοανατολικά τοῦ περιβόλου ἀπεκαλύφθησαν τὰ λείψανα στωϊκοῦ τινος οἰκοδομήματος, ὅπερ δὲν ἐξηρουνήθη μὲν εἰσέτι δεόντως, οὐχὶ ὅμως ἄνευ λόγου δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὡς ἡ ἀρχαία εἴσοδος εἰς τὸν ἱερὸν χώρον. Τὰ εὐρήματα δὲν εἶνε ἀκόμη πολλὰ ἐν τούτοις κορμὸς ἀρχαίου γυναικείου ἀγάλματος, τοῖς ἐν ἀλλῷ εὐρεθεῖσιν ὁμοίου καὶ ἐκ δύο τεμαχίων ἀποτελουμένου, ἄνευ κεφαλῆς καὶ κατὰ τὰ ἄλλα ὅχι ὄλος σῶα πρὸ τομῆς (:) ἐτέρου ἀρχαίου ἀγαλματίου ἀνδρικοῦ (:) ἀγγείων θραύσματα, νομισμάτα τινα καὶ τεσσαράκοντα περίπου ἐνεπίγραφοι λίθοι, ὧν δύο ψηφίσματα καὶ μία καταγραφή πραγμάτων τοῦ ναοῦ (πλὴν τοῦ εἰς τὸν ἱεροφάντην Χαιρήτινον ψηφίσματος, ὑπὸ τῶν γενῶν τῶν Κηρύκων καὶ Εὐμολεπίδων, καὶ τινων ἀναθηματικῶν βῆθρων, οἱ ἄλλοι κολοβοὶ) δὲν εἶνε ὄλος ἀνάξια λόγου εὐρήματα διὰ τὸ μικρὸν χρονικὸν διάστημα τῆς ἀνασκαφῆς.

— Ὁ ἐπίστατων κατὰ τὰς ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφὰς ἔφορος κ. Καθβαθίας τηλεγραφικῶς ἀνήγγειλε τῷ ὑπουργεῖῳ ὅτι ἀνευρέθησαν τρία ἀγάλματα ἀπέραλα ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, ὧν τὰ δύο παριστάσι γυναίκας, πεπλοφόρους, τὸ δὲ τρίτον ἄνδρα θωρακοφόρον.

BIBLIA

2623. Ἐστία. Ἐκδόδοται κατὰ κυριακὴν. Ἔτος Ζ'. Τόμος ΙΔ', 26 Σεπτεμβρίου 1882. Ἀριθ. 352 (300). Ἀσπὲς 25. Ἀθήνησι, γραφεῖον τῆς «Ἐστίας», ὁδὸς Ἀγγέσμου, ἀρ. 9. 4", σελ. 16. Περιεχόμενα: Ἡλεκτροπόλις. — Τὸ ἀκούσιον ταξείδιον. (Διήγημα τοῦ Λουκιανῶ Βίᾳ. Μετάφρ. ἐκ τοῦ γαλλικοῦ). — Οἱ πνευματισταὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. — Ἐπανέρχονται! ὑπὸ Α. Κουρτίδου. — Δάνειον πνεῦμα. — Ἀλήθειαι. — Σημειώσεις. — Ὑγιεινὴ.

2624. Το ἐν Ἑλλάδι δημοσίον δίκαιον ἐπὶ τουρκικῆς Διατριβῆ ἐπὶ ὑψηλείᾳ ὑπὸ Νικολ. Μοσχολάκη. Ἐν Ἀθήναις, 1882. Σελ. 225. 8". [Ἡ ἀνασχολήσις τῶν λογίων περὶ τὴν ἐξιστόρησιν θεμάτων τοῦ νέου βίου τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ ἐκδοσις συγγραμμάτων τοιαύτης ὕλης, εἶνε γεγονός, ὅπερ ἐκάστοτε πρέπει νὰ ἀξιοῦται ἰδιαζούσης βιβλιοσφραγικῆς σημειώσεως: διότι ἡ τοιαύτῃ ἐργασία μαρτυρεῖ προσοδὸν περὶ τὴν κατανόησιν καὶ τὴν ἀληθῆ ἐκτίμησιν τῶν διαγμάτων, ἅτινα παρέχει ἡ γνῶσις ὄλων τῶν κλάδων παντός χρόνου τῆς πατρίδος ἱστορίας. Ἡ ἔρευνα δὲ καὶ ἡ ἐξέτασις τοῦ ἔθνικοῦ βίου ἰδιαιτέρως, κατὰ πάσας τὰς χρονικὰς αὐτοῦ περιόδους, καὶ ἡ ἱστορικὴ σπουδὴ τοῦ ἔθνικοῦ χαρακτήρος, τῶν ἔθνικων τάσεων καὶ φρονιμάτων ἔχει πραγματικὴν σπουδαίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ πάσης πολιτικῆς πράξεως τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους.

Θέμα τοιούτων ἱστορικῶν ἔργων καὶ πολιτικῶν ἐκ τῆς νέας πατρίδος ἱστορίας ὁ κ. Μοσχολάκης ἀποσπᾷς διεπραγματευθῆ ἰδικιώτερον ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μνημονευθείσῃ μονογραφίᾳ αὐτοῦ. Ὡς εἶνε γνωστὸν, οἱ Ἕλληες ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας ἀνεπίτρυξαν ποτὴν τινα πολιτικὴν ὀργάνωσιν, διάφορον μὲν ἐν τοῖς καθέκαστον αὐτῆς κατὰ τόπους, ἀλλ' ἔχουσαν κοινὸν ὄρον καὶ βάσιν ἀπανταχοῦ τῆς κοινότητος. Ἐν τῇ κοινότητι ταύτῃ παρήχθη καὶ ἀνεπίτρυθη εἰδὸς τι ἰδιοφύθητον θεσμῶν δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὅστινες διεπίπτον τὸ ἔθνος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας. Τούτους τοὺς ἔθνικοὺς θεσμοὺς καὶ τὴν διοργάνωσιν τῶν κοινότητων ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοῦ δημοσίου δικαίου ὁ κ. Μοσχολάκης ἔλαβε θέμα μελέτης. Τὸ θέμα του πραγματεύεται συντόμως διὰ γενικῶν γραμμῶν, ἰχνογραφεῖ μᾶλλον ἢ ζωγραφεῖ, ἀλλὰ τὸ ἰχνογράφημά του διεχάρη μετὰ δεξιότητος καὶ ἐπιτυχίας, ὥστε τὸ ἔργον του ἀποτελεῖ πλήρη εἰκόνα τῶν ἰδιοφύθητων αὐτῶν πολιτικῶν θεσμῶν, ὅστινες ἴσαν γέννημα αὐτοῦ τοῦτου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ οὐχὶ τι παρῆσαν καὶ ὄνητον.

Τὸ ὅλον πόνημά του διαιρεῖ ὁ κ. Μοσχόβιτης εἰς 3 βιβλία. Ἐν τῷ Α' ἐκθέτει τὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ δημοσίου δικαίου ἐν εἴδει προμελέτης καὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὸ ὅλον ἔργον του, καὶ ὅπως καταστῆσθαι καταναρστέραν τὴν ἀντίθεσιν καὶ τὴν κατάληψιν τῶν ἐν αὐτῷ λειτουργησάντων καὶ λειτουργούντων ἔτι, καίπερ ἠλλοιωμένων πως, παρὰ τῆ δουλευοῦσθαι μερίδι τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πολιτικῶν θεσμῶν.

Ἐν τῷ Β' βιβλίῳ ἐξιστορεῖ καὶ διαγράφει τὸ Ἑλληνο-νικόν κ. α. θ. ε. σ. τ. ο. ς, ἀρχόμενος ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, ἔθθα ἐξετάζει τὴν θέσιν τοῦ Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐθνάρχου, τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν χριστιανικὸν πληθῶμα καὶ τὰς ὀθωμανικὰς ἀρχάς, τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ἐν οἷς σπουδαιότατον ἦτο ἡ ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ εἰσέρχεται κατόπιν εἰς τὰ τῆς α. ὁ. ο. δ. ι. κ. ἡ. ε. ω. καὶ εἰς τὴν περιγραφήν τοῦ κ. ο. ι. ν. ο. τ. ι. κ. ο. ὁ. ἐν γένει, σ. ο. σ. τ. ἡ. μ. α. τ. ο. ς. Ἐνταῦθα ἔρευνᾷ τὴν ἀρχικὴν γένεσιν τῶν κοινοτήτων, ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν διαφωνεῖ πρὸς τε τὸν κ. Π. Παπαργυροῦλον καὶ τὸν μακαρίτην Περ. Ἀργυροῦλον, ὧν ἐκείνῳ μὲν προεβούει ὅτι αἱ κοινότητες ἦσαν προπολιτικὰ μεθαρμοσθεῖσαι πρὸς τὰς νέας περιπτώσεις τῶν ἐπιδοκιμασθέντων ἀστικῶν πολιτευμάτων, οὗτος δὲ ὅτι ἦσαν γέννημα τῆς ὀθωμανικῆς καταπίεσεως. Ὁ κ. Μοσχόβιτης ἀνάγει τὴν γέννησιν αὐτῶν εἰς τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, δι' ἱστορικῶν παραδειγμάτων ὑποστηρίζων τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ.

Τὴν διοργανώσιν τῶν κοινοτήτων πραγματεύεται γενικῶς εἰς τὰ καθέκαστον αὐτῆς μέρη, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπεται τὰ ὅρια τοῦ σχεδίου τῆς συγγραφῆς, τὸν εἰδικῶς δὲ διεξέρχεται καὶ τὴν κατὰ τόπους, ἐν οἷς παρίσταται ὑπὸ διάφορον τύπον. Ἢν κατὰ τόπους ἔλασιν περιορίζει μόνον ἐν τῇ διοικητικῇ διαίρεσει καὶ αὐτοδιοικήσει τοῦ Μορέως, τῆς Ροῦμελίας, ἐν οἷς εἰδικότερον περὶ Μάνης καὶ Ἀθῶνων, καὶ ἐν τῇ διοικήσει τῶν νήσων Κυκλάδων, ἐν αἷς καὶ περὶ Ἰόρας, Σπεσιῶν καὶ Ψαρρῶν.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὡραύτως ὁ κ. Μοσχόβιτης ἐξετάζει καὶ οὐς ἕτερα πολιτικὰ κατασκευάσματα τῶν χρόνων ἐκείνων, ὧν τὸ μὲν προεργόμενον ἐκ τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας, τὸ δὲ ἀπορροῖ ἐν τῶν αἰθιμιμάτων καὶ φρονημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἔσχον σπουδαίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Ταῦτα ἦσαν ἐκείνου μὲν, τὸ ἀξίωμα τοῦ δ. ρ. α. γ. ο. μ. α. ν. ο. ὅ, ὅπερ ἀπενέμετο εἰς Ἑλληνας, τοῦτο δὲ ἡ θέσις τῶν ἀρχαιολογικῶν καὶ κληφῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ὅτινες ἀπετέλεσαν οὐσώδεις μέρη τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστώτος, ἀναγνωρισθέντες καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Πύλης, ἥτις, ἐπὶ διαφόροις πολιτικοῖς λόγοις τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως, ἀνέθετε πολλὰς αὐτοῖς τὴν φύλαξιν τῆς τάξεως.

Εἰς τὰ περὶ διεργασιῶν, ἐξετάζει τὰ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δραγομένου τοῦ πατῆ τῆς Πελοποννήσου, τὰ τοῦ μεγάλου Δραγομένου τοῦ αυτοκρατορικοῦ στόλου καὶ τὰ τοῦ μεγάλου Δραγομένου τῆς Ὑψηλῆς Πύλης.

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο λήγει ἡ μελέτη περὶ τῆς οργανώσεως τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Ἐν ταύτῃ ὁ ἀναγνώστης εὐρίσκει ἐν συντομίᾳ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ τὰς διαφόρους ἱστορικὰς εἰδησεις περὶ τοῦ θέματος τούτου, αἵτινες εἶνε διεσπαρμέναι ἐν τοῖς διαφόροις μνημείοις καὶ ἱστορικῶν πραγματείαις καὶ συλλογαῖς τῶν χρόνων, εἰς οὓς ἀνάγεται ἡ μελέτη αὕτη. Ἄλλ' ὁ κ. Μοσχόβιτης δὲν ἠκέσθη νὰ περιορισθῇ εἰς τοῦτο καὶ μόνον, ἀλλ' ὀρθότατα ποιῶν καὶ ζητῶν ὅπως τὸ ἔργον του πληρώσῃ τοὺς ὅρους ἐπιστημονικῆς συγγραφῆς, προσήρτησε καὶ Γ' τμήμα. Ὅπως καταδείξῃ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν ἑλληνικῶν τούτων ἀρχαίων, οὕτως εἶπεν, θεσμῶν, ἀναγράφει ἐν βιβλίῳ Γ' ἱστορικῶς τοὺς θεσμοὺς τῆς αὐτοδιοικήσεως ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἑλληνικοὺς, ἐξετάζει πῶς ἐκεῖ ἐμορφώθησαν καὶ διεπλάσθησαν, καὶ τί ἐξ αὐτῶν ἱστορικῶς παρήχθη, παρέχον εἰς τὰ νεώτερα πολιτευματα ἀμφοτέρων τῶν μεγάλων τούτων ἐθνομουμένων ἐπικρατειῶν, ἑθνικὸν χαρακτήρα. Περαιτοῦ δὲ τὴν συγγραφὴν του ἐκθέτων τὰ πολιτικὰ πορίσματα, ἄτινα ἐκ τῆς τῆς αὐτοῦ μελέτης τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας θεσμῶν ἐξήγαγε, προτάσασιν ἐν κεφαλίδι τὸ λόγιον τοῦ Πουκεβίλλ. Ἐν τῇ κοινότητι ἐδράζει ἡ ἰσχύς τῶν ἐλευθερώων λαῶν.

Κυριώτατα πορίσματα τῆς μελέτης ταύτης σημειοῖ πρώτον ὅτι ἐν Ἑλλάδι οἱ θεσμοὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως ὑπῆσαν μεγίστης ἀξίας, ἄτε συντέλεσαντες οὕτοι κυρίως εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, κατὰ δευτερεύοντα λόγον ἐρ-

γομένης τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς γλώσσης. Δεύτερον δὲ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ μικροῦ τμήματος τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία μὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοδιοικήσεως, ὅπερ ἐμόρφωσεν ἔργασίαν πολλῶν ἐκατομταστριῶν, ἀλλ' εἰσαγαγούσα θεσμοὺς μὴ στηριζομένους ἐπὶ ἐθνικῆς ἱστορικῆς βάσεως, διεκόλλυσε τὴν ταχέαν ἀναμόρφωσιν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Διὸ καὶ καταλήγει διὰ τῶν ἐξῆς ὀρθοτάτων καὶ μετὰ ἀληθείας λόγων. Οὐδέποτε οὐδέ τις ἱστορικός ἔθνους τινός, ὅσον Ζοφερά καὶ ἄν ἤ, στερηται ἐπὶ τοσοῦτον ἀξίας, ὥστε νὰ μὴ δύναται τὸ ἔθνος τοῦτο ν' ἀρυσθῇ πολῦ τιμα ἐξ αὐτῶν διδάγματα, καὶ ὅτι ἐν τούτῳ ἡ Ἑλλὰς σήμερον πολιτικῶς νοσεῖ, διότι τὴν ἀληθῆσαν ταύτην περιεφρόνησε τὸ δὲ κατ' οὐλομυτικὸν πολιτευμα μόνον ἐπὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως στηριζόμενον δύναται νὰ πραγματοποιῆ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ, ἥτοι νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πολιτικὴν χώραν τινός ἐλευθερίαν.

Τοιοῦτον ἐν συνόψει τὸ περιεχόμενον τῆς εἰρημένης συγγραφῆς.

Καθόλου δ' εἶπεν αὕτη εἶνε ἔργον μακρᾶς μελέτης καὶ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως τῶν πηγῶν πανταχοῦ διαβλέπει ὁ ἀναγνώστης τὸν πόθον τοῦ πονήσαντος εἰς τὸ ν' ἀνεύρῃ καὶ καταστῆσθαι καταληπτήν καὶ τῷ μὴ ἐγκύψαντι εἰς μελέτας πολιτικῆς ἀναγνώστη τὴν ἀληθῆσαν τῶν γρασομένων. Ὁ πόθος δὲ οὗτος καὶ ἡ ἐπιτυχῆς σκέψις τῆς ἐξιστορήσεως τοιοῦτο πολλοῦ λόγου ἀξίον θέματος εἰμὲθα βέβαιον ὅτι θέλει παρορμηθεῖ τὸν συγγραφέα νὰ διορθώσῃ δι' ἑτέρας παρομοίας μελέτης, ἡ διὰ συμπληρώσεως αὐτῆς ταύτης, ἐκλειψίῃ τινα τοῦ βιβλίου, ἦν καὶ αὐτὸς ἠθλοῦθη, καὶ φέροι δικαιολογίαν τινὰ ἐν ὑποσημειώσει, τοῦ ὅτι περιλαμβάνει μόνον τοὺς θεσμοὺς τῆς ἐλευθερωθείσης μικρᾶς γωνίας τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Διὸ ἐν αὐτῷ δὲν ἀπαντᾷ τις τὸ ἱστορικὸν ὄνομα τῶν Ἀρμενακίων, τὸ ἱστορικώτατον τῶν Κυθωπιῶν καὶ τῆς Χίου, νήσων πολλῶν καὶ ἄλλων πόλεων καὶ καποπόλεων καὶ ἐπαρχιῶν τῆς ὅλης Ἑλλάδος. Οὐχ ἦττον, τῆς ἐλλείψεως ταύτης ἀναγομένης ἐν ταῖς λεπτομερείαις τῆς ἐξιστορήσεως τοῦ διοργανισμοῦ τῶν κοινοτήτων κατὰ τόπους, τὸ ἔργον τοῦ κ. Μοσχόβιτη εἶνε ἀπὸ τοτελῆς εὐκρινῶς ἀναπτύσσεται ἐν αὐτῷ ἡ ἱστορικὴ γένεσις καὶ ἔννοια τῆς ἑλληνικῆς καθόλου κοινότητος, καθορίζεται ἡ θέσις αὐτῆς ἐν τῷ δημοσίῳ δικαίῳ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, καὶ συγχρίνεται πρὸς τὴν αὐτοδιοικητικὴν ὀργανώσιν, ἥτις ἐγεννήθη ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Ὡς τοιοῦτον δὲ πληροῦ κενὸν τῆς νεωτέρας πολιτικῆς φιλοσοφίας.

Πεποιθότας εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὸ φιλόπονον τοῦ συγγραφέως καὶ τὸν πόθον τοῦ νὰ φανῇ χρησίμος εἰς τὴν πατρίδα, ἀνετίσασιν σελίδας πολυτίμου πατρίδας ἱστορίας, ἐπιτίθουσι ὅτι θέλει συμπληρωθεῖ τὸ ἔργον του καὶ ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῆς δουλευοῦσθαι ἔτι Ἑλλάδος, ἐξιστορῶν τοὺς θεσμοὺς αὐτῶν, καθόσον ἰδιάζουσι μέχρι τοῦ 1821. Ἄλλως τε δὲ καὶ ἡ συμπληρώσις αὕτη ἀπόκειται αὐτῷ τούτῳ τῷ συγγραφεῖ, διότι καὶ τὰς πηγὰς γινώσκει, καὶ πᾶσαν προκαταρκτικὴν μελέτην πρὸς τοῦτο ἐποίησται. Α. Μ.]

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1695.

Τοὺς 24 πρώτους ἀριθμοὺς καὶ 1 μηδεσινὸν κατὰ ἔξον ἐν σχήματι τετραγώνου εἰς πέντε σειρὰς, ὧν ἐκάστη νὰ σύγκηται ἐκ 5 ἀριθμῶν οὕτως, ὥστε τὸ ἄθροισμα καθέτως, ὀριζοντιῶς καὶ διαγωνίως ν' ἀποτελῇ τὸν ἀριθμὸν 60.

* Ἐν Ἀλμορῶ.

1696.

Μὲ εὐρίσκεις εἰς τὰ δένδρα, ὅσα δὲν ὑπάρχουν στεῖρα; Καὶ ἀναγραμματισμένον μὲ εὐρίσκεις ἐν τῇ ὑφῆρα.

ΔΥΣΒΕΙΣ

1693.

Ἡ ἡδονὴ διαφέρει ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν κατὰ τοῦτο, ὅτι ἡ μὲν ἡδονὴ ἀγοράζεται, ἡ δὲ εὐτυχία δὲν πωλεῖται.

1694.

ΩΝ — ΔΕΩΝ.